

OKRUHY OTÁZOK NA ŠTÁTNU SKÚŠKU Z VYBRANÝCH PRÁVNÝCH DISCIPLÍN pre akademický rok 2024/2025

A – TEÓRIA PRÁVA

1. Právny štát – pojem, modely a princípy právneho štátu

- pojem právneho štátu
- rozdiely a spoločné znaky – Rechtstaat a Rule of Law
- modely právneho štátu
- princípy právneho štátu

2. Právo – pojem, koncepcie jeho vzniku, kategorizácia, vymedzenie odvetví práva a ich hraničných vzťahov

- pojem právo
- východiská chápania práva
- objektívne a subjektívne právo
- systém práva – pojem, klasifikácia, vymedzenie právnych odvetví a ich hraničných vzťahov

3. Pramene práva – pojem, druhy, pramene medzinárodného, ústavného a správneho práva

- pojem prameňov práva, pramene materiálne a formálne
- normatívny právny akt
- normatívna zmluva (akcent na medzinárodnú zmluvu)
- ostatné pramene práva
- špecifiká prameňov medzinárodného, ústavného a správneho práva

4. Právne normy – pojem, znaky, štruktúra, druhy, realizácia, aplikácia a výklad právnych noriem

- pojem a znaky právnych noriem
- štruktúra právnych noriem (osobitosti v jednotlivých právnych odvetviach a právnych systémoch)
- druhy právnych noriem
- pôsobnosť právnych noriem (osobitosti v jednotlivých právnych odvetviach a právnych systémoch)
- realizácia a aplikácia právnych noriem
- výklad právnych noriem
- uváženie v práve

5. Právne vzťahy – pojem, prvky, vznik, kategorizácia, osobitosti administratívnoprávnych vzťahov

- pojem, charakteristika a štruktúra právnych vzťahov
- právne skutočnosti
- objekty právnych vzťahov
- obsah právnych vzťahov

6. Subjekty práva – pojem, štát ako subjekt práva, fyzické a právnické osoby ako subjekty práva

- subjekty právnych vzťahov
- právna subjektivita, spôsobilosť na právne a protiprávne konanie, zastúpenie
- druhy subjektov právnych vzťahov

7. Zákonnosť a záruky zákonosti

- pojem a charakteristika zákonosti
- mimoprávne záruky zákonosti
- právne záruky zákonosti

8. Právna zodpovednosť – pojem a klasifikácia, verejnoprávne delikty, rozdiely medzi nimi a ich kategorizácia, zodpovednosť v medzinárodnom práve

- všeobecné východiská zodpovednosti
- pojem zodpovednosti
- právna zodpovednosť a jej význam
- druhy (klasifikácia) právnej zodpovednosti

9. Vzťah medzinárodného práva a vnútroštátneho práva

- štát ako subjekt medzinárodného práva
- pramene medzinárodného práva
- pravidlá medzinárodného práva
- medzinárodnoprávna úprava v oblasti vzťahu medzinárodného a vnútroštátneho práva
- teórie vzťahu medzinárodného a vnútroštátneho práva
- zodpovednosť štátu a jednotlivca v medzinárodnom práve verejnom
- aplikácia medzinárodného práva v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky

10. Právny systém Európskej únie

- základná charakteristika právneho systému
- systematika prameňov a ich charakteristika
- podmienky platnosti právnych aktov sekundárneho práva
- uverejňovanie právnych aktov v Úradnom vestníku EÚ

11. Základné práva a slobody v SR

- ústavná koncepcia základných práv a slobôd
- klasifikácia základných práv a slobôd
- charakteristika základných ľudských práv
- charakteristika politických práv
- charakteristika sociálnych, hospodárskych a kultúrnych práv
- mechanizmy ochrany ľudských práv v SR

12. Základné práva a slobody – medzinárodná a európska rovina ochrany základných práv a slobôd

- medzinárodné právo ľudských práv
- univerzálna a regionálna medzinárodnoprávna ochrana ľudských práv a základných slobôd
- vzťah Európskej únie k problematike ochrany základných práv
- Charta základných práv Európskej únie

B - ORGANIZÁCIA MOCI

1. Medzinárodné organizácie

- právo medzinárodných organizácií
- právo medzinárodných orgánov
- medzinárodné mimovládne organizácie
- zodpovednosť medzinárodných organizácií

2. Európska únia

- subjektivita Európskej únie
- ciele Európskej únie
- právomoci Európskej únie, ich kategorizácia, pôvod a zásady pre ich vykonávanie
- hodnoty a demokratické zásady Európskej únie

3. Inštitucionálny systém Európskej únie

- vývoj inštitucionálneho systému Európskej únie
- inštitúcie Európskej únie – základná charakteristika jednotlivých inštitúcií, zloženie, právomoci, spôsob rozhodovania a sídla
- orgány, úrady a agentúry Európskej únie

4. Štát – znaky štátu, funkcie štátu, forma štátu, učlenenie štátu, vznik, uznanie a zánik štátu ako subjektu medzinárodného práva

- pojem štátu a jeho špecifické znaky
- funkcie štátu
- forma štátu
- učlenenie štátu
- štátne územie – vznik, uznanie a zánik štátu

5. Forma vlády všeobecne a náčrt formy vlády Slovenskej republiky

- základné modelové formy vlády
- základná charakteristika formy vlády v SR
- štruktúra najvyšších ústavných orgánov v SR
- vzájomné vzťahy najvyšších ústavných orgánov v SR
- modifikácia formy vlády v SR v zmysle novelizácií Ústavy SR

6. Zákonodarná moc v Slovenskej republike

- Národná rada SR – ústavná definícia a ústavné postavenie
- funkcionári a orgány Národnej rady SR
- pôsobnosť Národnej rady SR všeobecne a jej kontrolná pôsobnosť
- kreačná pôsobnosť Národnej rady SR a pôsobnosť v oblasti vnútornej a zahraničnej politiky
- poslanci Národnej rady SR – charakter mandátu, sľub, inkompatibilita, zánik mandátu, poslanecká imunita
- obsah mandátu poslanca Národnej rady SR

7. Súdna moc a štruktúra súdnictva v Slovenskej republike

- ústavná koncepcia súdnej moci
- ústavné zásady súdnictva, nezávislosť súdov a sudcov,
- sústava všeobecných a správnych súdov – pôsobnosť a formy činnosti, senátne a samosudcovské rozhodovanie

- Najvyšší súd SR - postavenie, pôsobnosť
- Súdna rada SR, riadenie a správa súdov, sudcovská samospráva

8. Výkonná moc v Slovenskej republike – Prezident SR

- Prezident SR – postavenie v ústavnom systéme, zastupovanie
- Prezident SR – zodpovednosť, imunita, ukončenie výkonu funkcie
- pôsobnosť Prezidenta SR – právomoci vo vzťahu k Národnej rade SR a vláde SR
- pôsobnosť Prezidenta SR – kreačné právomoci, právomoci v trestnoprávnej oblasti
- pôsobnosť Prezidenta SR – právomoci vo vzťahu k zahraničiu, v oblasti obrany a bezpečnosti štátu a iné prerogatíva hlavy štátu

9. Výkonná moc v Slovenskej republike – Vláda SR

- ústavná definícia a ústavné postavenie Vlády SR
- kreovanie, zloženie a ukončenie plných mocí Vlády SR
- ministerstvá a Rada pre rozpočtovú zodpovednosť
- pôsobnosť Vlády SR
- ústavnoprávne vzťahy Vlády SR k Národnej rade SR a prezidentovi SR

10. Verejná správa – pojmové vymedzenie a členenie

- pojmové vymedzenie správy
- pojmové vymedzenie verejnej správy
- vzťah verejnej správy k exekutive, zákonodarnej moci a súdnej moci
- členenie verejnej správy
- znaky organizácie slovenskej verejnej správy

11. Organizácia štátnej správy v Slovenskej republike

- pojem a funkcie štátnej správy
- organizácia štátnej správy
- ústredná štátna správa (pojmové znaky, právna úprava, členenie, spoločné a odlišné znaky, identifikácia orgánov)
- orgány štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou (pojem, členenie, charakteristika jednotlivých druhov)
- miestna štátna správa (pojem, vývoj, členenie, charakteristika jednotlivých druhov)

12. Organizácia územnej samosprávy v Slovenskej republike

- pojmové vymedzenie samosprávy
- právna úprava slovenskej územnej samosprávy
- pojmové znaky územnej samosprávy
- pôsobnosť územnej samosprávy
- personálny a územný základ územnej samosprávy
- konštituovanie a postavenie orgánov obcí a samosprávnych krajov
- kompetencie orgánov obcí a samosprávnych krajov

13. Organizácia záujmovej samosprávy v Slovenskej republike

- pojmové vymedzenie záujmovej samosprávy
- charakteristické znaky záujmovej samosprávy
- špecifiká samosprávy v školstve
- špecifiká samosprávy v právnických povolaniach (samospráva advokátov, exekútorov, notárov a sudcov)

C – ZÁKLADY PRÁVNÝCH PROCESOV

1. Metódy verejnej správy

- pojem metódy verejnej správy
- klasifikácia metód verejnej správy
- všeobecné metódy verejnej správy
- špecifické metódy verejnej správy

2. Formy činnosti verejnej správy

- pojem a klasifikácia foriem činnosti verejnej správy
- normotvorné formy činnosti verejnej správy
- správne akty (pojem, znaky, členenie)
- normatívne správne akty
- individuálne správne akty
- ostatné formy (vymedzenie a základná charakteristika)

3. Procesy vo verejnej správe

- charakteristika správneho procesu
- charakteristika normotvorného správneho procesu
- charakteristika riadiaceho správneho procesu
- charakteristika aplikačného správneho procesu

4. Správne konanie – pojem, členenie, zásady a subjekty

- všeobecná charakteristika správneho konania (pojmové znaky, právna úprava)
- vzťah právnych predpisov upravujúcich správne konanie
- zásady správneho konania
- subjekty správneho konania

5. Správne konanie – priebeh (začatie, procesné inštitúty, prerušenie, zastavenie konania, rozhodnutie a zmier)

- všeobecné procesné inštitúty
- začatie správneho konania
- zabezpečenie priebehu a účelu konania
- prerušenie a zastavenie konania
- rozhodnutie a zmier
- lehoty pre rozhodnutie a nečinnosť

6. Správne konanie - zisťovanie podkladov pre rozhodnutie

- podklady pre rozhodnutie
- dokazovanie a jeho fázy
- jednotlivé dôkazné prostriedky
- čestné vyhlásenie

7. Správne konanie – opravné prostriedky a revízne postupy

- charakteristika a kategorizácie foriem preskúvania rozhodnutí
- odvolanie a rozklad
- obnova konania
- preskúvanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania

8. Dozor prokurátora nad činnosťou verejnej správy

- pôsobnosť prokurátora pri dozore nad činnosťou verejnej správy
- právne prostriedky dozoru prokurátora
- protest prokurátora v správnom konaní (podnet, vydanie protestu, konanie o proteste)

9. Správne súdnictvo – pojem, koncepcie, základné znaky správneho súdnictva v SR, druhy správnych žalôb

- pojem, účel a funkcie správneho súdnictva
- medzinárodnoprávny a ústavnoprávny základ správneho súdnictva
- príslušnosť súdov v správnom súdnictve
- druhy správnych žalôb
- základné znaky konania o všeobecnej správnej žalobe
- prejudiciálna otázka pred Súdnym dvorom EÚ v rámci správneho súdnictva

10. Ústavné súdnictvo – pojem a ústavná koncepcia

- všeobecne o ochrane a kontrole ústavnosti
- ústavné postavenie Ústavného súdu SR (charakteristické črty ústavného súdnictva v SR)
- kreovanie Ústavného súdu SR, jeho organizácia a postavenie jeho sudcov
- základné znaky konania pred Ústavným súdom SR a jeho priebeh
- rozhodnutia Ústavného súdu SR, ich právne účinky a vykonateľnosť

11. Ústavné súdnictvo – základné druhy konaní pred Ústavným súdom SR

- konanie o súlade právnych predpisov
- konanie o ústavných sťažnostiach a sťažnostiach orgánov územnej samosprávy (tzv. komunálne sťažnosti)
- konanie o výklade ústavy a ústavných zákonov
- rozhodovanie ústavného súdu vo veciach výnimočného a núdzového stavu
- konanie o obžalobe prezidenta
- preventívna kontrola ústavnosti v SR

12. Proces tvorby ústavných zákonov a zákonov v Slovenskej republike

- základná charakteristika legislatívneho procesu a jeho právna regulácia
- priebeh (štádiá) legislatívneho procesu
- ústavodarná a zákonodarná iniciatíva
- prerokúvanie a schvaľovanie návrhov ústavných zákonov a návrhov zákonov a ich opätovné prerokúvanie po uplatnení práva veta
- vyhlasovanie ústavných zákonov a zákonov, ich platnosť a účinnosť
- účasť občianskej verejnosti na legislatívnom procese (legislatívny proces ako demokratický proces)